

LEGALT LANDSSVIK

Av «En sogning»

Intet ord er vel brukt – og misbrukt så mye i vårt språk etter krigen, som just uttrykket «landssvik». Jeg kan ikke se at vår, eller at de øvrige lands historier omtaler landssvikprosesser overhode. I hvert fall ikke overfor store folkegrupper. Det må derfor fastslås at dette er et utpekert påfunn fra maktbrukernes side for å gi en slags legal begrunnelse for livsvarig forfølgelse av anderledes tenkende, og deres avkom. At en slik hetsprosess ikke er inntatt som forbudt i menneskerettighetserklæringen fra FN er helt forståelig, når vi vet hvem som gjennomsyrrer denne merkelige blanding av maktstater.

At de som styrte Norge fra krigens slutt og utover var kommet til makten på engelske bajonetter, er en sak for seg. At de samme personer i sin tid sang: . . . vi har intet fedreland . . ., beviser min påstand fullt ut. Det er unektelig noe komisk når det i dag nærmest er straffbart å hevde nasjonal holdning. Altså igjen et bevis på at uttrykket landssvik, var et kjærkomment uttrykk en

stakkars stund, i en bestemt hensikt, og av en bestemt gruppe med urent mel i posen. Burde ikke dette alene vært nok til å avsløre hulheten i det som kalles «rettsoppgjør», og den ondskapsfulle fortsettelsen som foregår den dag i dag, om enn under kamuflert overflate, spekulativt nok.

En hver regjering med en legal bakgrunn har selvsagt rett til lojalitet fra landets innvånere. Men et statskupp i seg selv kan ikke umiddelbart stilles på linje med landssvik. I gitte tilfeller kan endog et statskupp være nødvendig for å hindre landssvik. Her er vi inne i et område som er lite berørt.

Etter at den «to-hodede dragen» vant verdensherredømme i 1945, har mye skjedd. Idag opplever vi en folkevandring som vår tids historie ikke har sett maken til. Om disse såkalte flyktingene, asylsøkerne, forlater sitt eget land av den ene eller den andre årsak, er virkningene for mottakerlandene like inngripende og uharmonisk for det folkeslaget (Forts. s. 7)

CC's «fane» - og Quisling's

«CC heiser en fane», skriver «Su» i «Folk og Land» nr. 5/86. En fane mot legenden om den kompakte «motstand». Og en fane for utekjempene, de offiserer og sjøfolk som følte det som en plikt å kjempe for England, et land som ingen norsk borger hadde noensomhelst forpliktelse overfor. De sloss redelig, og fortjener all respekt.

Forfatteren CC heiser også en fane mot regjeringen Nygaardsvold, som vaklet mellom krig, «dansk» overenskomst, eller «norsk Vichy», men endte med å føre en politisk krig fra England! En norsk regjering på kne for det land som hadde tvunget Norge inn i sin krig, kunne CC føyd til. Men det gjorde han ikke. For CC hører tross alt til den kategori nordmenn som var mer engelske enn de var nordmenn og europeere. De kunne ikke tenke seg noen annen våpenfelle enn det kapitalistiske England, ingen annen fiende enn Det tredje Rike. At den norske marine kunne åpnet ild mot den engelske inntrengeren «Cossack», eller at norske minesveipere kunne heist flagget ved Landego natt til 8. april 1940, det kunne de neppe heller tenkt seg.

At «nordmenn» av denne kategori også heiser en fane mot Quisling, kan vel neppe

Av Trygve Engen

forundre noen. Men var det nå nødvendig å drite ned Quisling i den grad som CC gjør det? Han «ble smigret til aksjon», han hadde «nær sagt aldri utrettet noe som helst», hans virke i Rusland var «befengt med snusk», han maktet endog ikke å begå et «skikkelig» landsforræderi», «fikk han nominell posisjon var han føyeligheten selv», han fylte sitt hus med «kunstverker han høyst tvilssomt hadde ervervet seg i Russland», andre hadde han rett og slett «stjålet» fra Norske Selskab. Han var en «latenterlig figur som lekte statsmann». Men CC frikjenner Quisling for delaktighet i Menstad-slaget. Det er da i alle fall noe. Og hvis det skulle være sant at Quisling en gang «forsøkte . . . å skaffe seg posisjon på venstresiden i norsk politikk», så har i alle fall undertegnede vanskelig for å se at det skulle være så forferdelig galt. Kanskje ville norsk arbeiderbevegelse under hans ledelse utviklet seg noe annerledes enn den gjorde? F.eks. ved at rabulister og notoriske landssvikere var blitt satt på plass i tide?

CC glemmer at også Quisling heiste en fane. Ved å foreta «historiens kanskje mest uansvarlige statskupp», fikk

han hindret at flagget på stortingsbygningen ble firet de første 6 dager av okkupasjonen. Hvis Stortinget hadde fått votere over Johan Nygaardsvolds forslag i møtet på Hamar 9. april, ville Nygaardsvold reist tilbake til Oslo og avløst Quisling som statsminister, og flagget ville ikke blitt firt. (Se Koth: Frå skanse til skanse, s. 34, samt artikkel i «Folk og Land» nr. 2/1965, s. 6.) Men Kongen og stortingspresident Hambro fikk voteringen forpurret.

Allerede i 1930 hadde Quisling heist en fane mot den internasjonale kommunisme. Denne fane senket han aldri, og den 24. oktober 1945 klarte motstanderne å få fanebæreren myrdet. Med bistand av norske domstoler og tilslutning fra norskfødte engelskmenn.

Også CC bifaller justismordet. Med et visst skinn av rett: Ved sitt statskupp 9. april og sin seinere regjeringsevne var Quisling kommet i et revolusjonært forhold til den så kalt «lovlige» statsmakt. Men det er hverken moralsk forkastelig eller persomlig infamerende å sette i verk eller støtte en revolusjon som tar sikte på å hindre landssvikere i å bane seg veg fram til Kongens rådsbord. Quisling heiste Norges fane. Og falt for den.

NS talte uopphørlig tyskerne midt imot

De siste år er det i tyske arkiver funnet en lang rekke dokumenter som klart motbeviser en av de urettferdigste påstander om NS, nemlig at partiet ikke var noe annet enn rene lakeier for tyskerne. Som vi i selvfølgelig har visst hele tiden, var forholdet det stikk motsatte. NS-folk på alle plan talte til stadighet tyskerne midt imot for å forsvare og fremme norske interesser. Hoderystende sa tyskerne om og om igjen: «Jeder Norweger ein Gauleiter». Og en tysk Gauleiter var så utvilsomt en mann som sto på sitt. Det plaget tyskerne at nordmennene gjorde det samme. Og med nordmenn mente de NS-folk, for det var dem de hadde kontakt med.

Quislings klare tale

Quislings stadige kamp mot Terboven er vel kjent. Denne mannen forsøkte å etablere seg som småkonge i Norge samtidig som han ikke skydde noe middel til å hevde sin makt. Det var et daglig slit å forsøke å holde ham på plass. Men Quisling tok også meget kraftig til gjennmæle mot den allmenlige tyske politikk. Den tendens han aller kraftigst kjempet mot, var enkelte kretser, bl.a. Himmlers, ønske

om å gjøre Norge til et protektorat istedenfor til en fri og selvstendig nasjon innenfor en europeisk ordning.

Det er inntil nå dukket opp to tyske referater av meget kraftige Quisling-utfall, der han i ytterst sterke ordelag påpeker uheldige og direkte uheldige sider ved den tyske politikk. Den som etter å ha lest dette, fremdeles bruker ordet lakeier om oss, kan umulig ane betydningen av uttrykket.

Ett av disse referater har vi

allerede offentliggjort og vil senere komme tilbake til det med kommentarer til en del av Quislings utsagn. Dessverre er det en offentliggjørelsesklausul på mye av det tyske arkivmaterialet, men vi skal prøve å skaffe oss retten til å gjengi også det andre referatet vi ovenfor har nevnt.

Den farlige generalsekretæren

En mann som i følge de oppdagede dokumenter har ergret tyskerne over all måte, er partiets generalsekretær, som de siste år også var minister for kultur og folkeopplysning. Anklagene mot ham består hele tiden i at han var meget tyskfiendtlig, hvilket med andre ord ville si at han bekjempet ethvert tysk påfunn som var til skade for norske interesser. Vi kan tenke oss at bl.a. hans hardnakkede kamp mot tysk industriimperialisme

i form av NORDAG-konsernet, var en av grunnene til at han var så ytterst mislikt. Det ble da også reist skriftlige krav fra mektige tyske krefter om at generalsekretæren måtte fjernes fra alle sine verv. Når han likevel ikke ble fjernet, viser det jo tydelig at Quisling og hans regjering eide betydelig gjennomslagskraft også i opposisjon til tyske myndigheter . . . Anklagene mot generalsekretæren for tyskfiendtlighet gjaldt forøvrig også alle de mennesker som omga ham både i generalsekretariatet og departementet. Med navns nevning ble de hudflettet i de tyske rapporter.

Motstand på alle plan

Det vi har nevnt her, gjelder jo bare partiets to fremste ledere. Men den samme kamp for å hevde norske interesser ble ført på alle plan i stat og parti. Den som skriver dette,

var en tid adjutant for en fylkesfører hvis vesentligste bekeftigelse var å bistå nordmenn som med eller uten god grunn var havnet i det tyske politis klør. Og denne fylkesføreren var ingen unntagelse. Trassig sto NS-folk på vakt for norske interesser enten det nå dreide seg om legionærer som i samlet flokk nektet å avlegge ed til Hitler som sin fører, en ungdomsleder som greide å hindre en tåpelig «Berater» i å opprette en Adolf Hitler-skole, på Eidsvoll av alle steder, eller NS-lensmannen som i klartekst ga beskjed til det tyske politi: «Her i min bygd er det jeg som bestemmer!»

For hver dag som går vil det bli klarere at NS var et norsk parti som kjempet for norske interesser i en av de mest kritiske faser i landets historie.